

ELIITIT JA REKRYTOINTITUTKIMUS

HANNU UUSITALO YM.: Valtion korkeimpien hallintovirkamiesten ja talouselämän johtajiston sosiaalinen tausta 1970-luvulla. Turun kauppakorkeakoulun julkaisuja, Sarja A-8: 1980, Turku 1980, 87 s.

Hannu Uusitalo on yhdessä 23 Turun kauppakorkeakoulun taloussosiologian jatkokurssille osallistuneen opiskelijan kanssa analysoinut kahden erilaisen eliittiryhmän — valtion korkeimpien hallintovirkamiesten ja talouselämän johtajiston — sosiaalisen taustan muutospiirteitä.

Tutkimus on tehty siten, että vuonna 1979 kerättyjä empiirisiä tietoja on verrattu noin kymmenen vuotta aikaisempien vastaavalaisten tutkimusten tuloksiin. Näin on pyritty saamaan vertailukelpoiset aineistot sosiaalista taustaa kuvaavien tekijöiden osalta eliittien rekrytoinnissa tapahtuneiden mahdollisten muutosten analysoimiseksi. Hallintovirkamiesten kohdalla onnistuttiinkin saamaan aikaiseksi täysin vertailukelpoinen aineisto, kun taas talouselämän johtajiston osalta vertailun tulokset ovat enemmänkin jatkotutkimuksia vaativia hypoteeseja kuin luotettavia tutkimustuloksia.

Tutkimusraportin teoreettisessa osassa käsitellään suhteellisen laajasti eliittitutkimuksen erilaisia lähestymistapoja, menetelmiä ja tutkimusongelmia. Eliittitutkimuksesta kiinnostunut pääsee tähän tutustumalla varsin mukavasti kiinni tutkimusalueen problematiikkaan.

Sitä vastoin empiirinen osa — joka tosin on toteutettu metodisesti kaikkien sääntöjen edellyttämällä oikeaoppisuudella ja joka sinänsä on hyvä malli vastaavanlaisia tutkimuksia suunnitteleville — koskee vain eliittiryhmien rekrytoinnin selvittelyä heidän sosiaaliseen taustaansa perustuvien tietojen nojalla.

Eliittitutkimukset niin Suomessa kuin muuallakin ovat pääosin kohdistuneet eliittiryhmien rekrytoinnin tarkasteluun ja näin ollen monet ehkä keskeisemmätkin eliittitutkimuksen kohteet ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Tämä osittain selittynee sillä, että eliittien sosiaalista taustaa koskevaa aineistoa on suhteellisen helpostikin

saatavissa (esim. erilaiset biografiset julkaisut). Tämä on johtanut siihen, että meillä on melko paljon olemassa olevaa tietoa eliittien taustasta.

Eräs mahdollisuus eliittien sosiaalista taustaa kuvaavien tietojen hyödyntämiseen olisi rekryointianalyysin syventäminen. Rekryointianalyysihän on yleensä pysähtynyt eliitin rakenteen kuvailuun. Poliitiikan ja hallinnon tutkimuksen näkökulmasta katsoen olisi mielenkiintoista tarkastella rekrytoinnin seurauksia. »Rekryointiteoriahan» olettaa mm., että rekrytoinnilla saattaa olla vaikutuksia organisaation toimintoihin. Samoin voidaan kysyä, mikä yhteys eri instituutioissa valtaa pitävien eliittien rekrytointimallilla on heidän harjoittamaansa politiikkaan? Tällaisten kysymysten ja olettamusten tutkiminen saattaisi tuoda oman lisänsä politiikan ja hallinnon tutkimukseen.

Risto Lehtinen